

**AZ EURÓPAI UNIÓ
TANÁCSA**

**Brüsszel, 2004. május 24.
(OR. en)**

9713/04

**Intézményközi dokumentum:
2002/0047 (COD)**

**PI 46
CODEC 752**

FELJEGYZÉS

Küldi: a Tanács Főtitkársága

Címzett: a delegációk

Előző dok. sz.: 9277/04 PI 41 CODEC 693 + ADD 1

Biz. jav. sz.: 6580/02 PI 10 CODEC 242

Tárgy: Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmazhatóságáról
- Politikai megállapodás a Tanács közös álláspontjáról

A delegációk mellékelten kézhez kapják azt a szöveget, melynek alapján a (Versenyképességi) Tanács a fent említett javaslattal kapcsolatos közös álláspontjának elfogadása érdekében 2004. május 18-án politikai megállapodásra jutott.

A 9277/04 ADD 1 PI 41 CODEC 693 szöveghez képest a változásokat kiemelés jelöli.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

a számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmazhatóságáról¹

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,
tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 95. cikkére;
tekintettel a Bizottság javaslatára²,
tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére³,
a Szerződés 251. cikkében előírt eljárásnak megfelelően eljárva⁴,
mivel:

- (1) A belső piac megvalósítása magában foglalja a szabad forgalmazás korlátainak és a versenyhelyzet torzulásainak kiküszöbölését, és egyidejűleg az innovációnak és a befektetésnek kedvező környezet kialakítását. Ebben az összefüggésben a találmányok szabadalommal történő védelme a belső piac sikerének lényegi eleme. Ezen a területen a számítógéppel megvalósított találmányok tagállamok-szerte megvalósuló hatékony, átlátható és összehangolt védelme a befektetések fenntartásának és ösztönzésének alapvető feltétele.

¹ A Bizottság nyilatkozata, amelyet a Tanács közös álláspontra elfogadó ülésének jegyzőkönyvébe kell felvenni: „A Bizottság megítélése szerint a 6. cikk a (18) preambulumbeközléssel együtt olvasva minden, a számítógépi programok jogi védelméről szóló 91/250/EGK irányelv 5. és 6. cikkében meghatározott cselekményt — ideértve az együttes működtetés biztosításához szükséges összes cselekményt — lehetővé tesz a szabadalmi jog jogosultjának engedélye nélkül is.”.

² HL C ..., ..., o.

³ HL C 61., 2003.3.14., 154. o.

⁴ HL C ..., ..., o.

- (2) A különböző tagállamok hatósági, illetve ítélkezési gyakorlatából adódóan a számítógéppel megvalósított találmányok védelme eltérő. Ezek az eltérések akadályozhatják a kereskedelmet, ezzel hátráltatva a belső piac megfelelő működését.
- (3) Ezek a különbségek azáltal alakultak ki és válhatnak egyre jelentősebbé, hogy a tagállamok új és eltérő hatósági gyakorlatokat követnek, illetve azáltal, hogy a jelenlegi jogszabályokat értelmező ítélkezési gyakorlat eltérően alakul.
- (4) A számítógépi programoknak a technika minden területére kiterjedő egyre növekvő elterjedése és használata, valamint azok internet útján történő világméretű terjesztésének állandó növekedése a műszaki innováció kritikus tényezője. Ezért szükséges biztosítani azt, hogy a Közösségben a számítógépi programok fejlesztői és felhasználói számára optimális környezet álljon rendelkezésre.
- (5) A számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmazhatóságával kapcsolatos jogszabályokat következképpen össze kell hangolni annak érdekében, hogy az ennek eredményeképpen megvalósuló jogbiztonság és a szabadalmazhatósághoz szükséges követelmények szintje az innovatív vállalkozások számára lehetővé tegyék, hogy feltalálói tevékenységük kapcsán a lehető legnagyobb előnyöket élvezhessék, és ösztönzően hassanak a befektetésekre, valamint az innovációra. A jogbiztonságot az is garantálja, hogy az ezen irányelv értelmezésével kapcsolatban felmerülő kétségek esetében a nemzeti bíróságoknak lehetőségük van, illetve a legmagasabb szintű nemzeti bíróságoknak kötelessége a Bírósághoz fordulni.
- (6) A Közösséget és a tagállamokat köti az uruguayi forduló többoldalú tárgyalásai (1986–1994) során elért megállapodásoknak az Európai Közösség hatáskörébe tartozó ügyek tekintetében az Európai Közösség nevében történő megkötéséről szóló 1994. december 22-i 94/800/EK tanácsi határozat által jóváhagyott, a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás (TRIPS)⁵. A TRIPS-megállapodás 27. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a technika bármely területén létrehozott, akár termékre, akár eljárásra vonatkozó bármely találmány szabadalmazható, feltéve, hogy új, feltalálói tevékenységen alapul és iparilag alkalmazható.

⁵ HL L 336., 1994.12.23., 1. o.

A TRIPS-megállapodás ezen túlmenően azt is kimondja, hogy a szabadalmi oltalom megszerzhetőségének és a szabadalmi jogok gyakorlásának a technika területeinek szempontjából megkülönböztetésmentesnek kell lennie. Ezeket az elveket tehát a számítógéppel megvalósított találmányokra is alkalmazni kell.

- (7) Az európai szabadalmak megadásáról szóló, 1973. október 5-én Münchenben aláírt egyezmény és a tagállamok szabadalmi jogszabályai szerint a számítógépi programok, ugyanúgy, mint a felfedezések, a tudományos elméletek, a matematikai módszerek, az esztétikai alkotások, a szellemi tevékenységre, játékokra, üzletvitelre vonatkozó tervek, szabályok vagy eljárások, valamint az információk megjelenítése kifejezetten nem minősülnek találmánynak, és ezért ezek nem szabadalmazhatók. Ez a kivétel azonban csak annyiban alkalmazandó és igazolt, amennyiben a szabadalmi bejelentés vagy a szabadalom reájuk vagy az ilyen tevékenységekre kizárólag e minőségükben vonatkozik, mivel ezek, illetve e tevékenységek e minőségükben nem tartoznak a technika területéhez.

(7a) (Törölve, tartalma a 4a. cikkbe került át)

- (7b) Ezen irányelv célja az Európai Szabadalmi Egyezménynek a szabadalmazhatóság korlátait illető rendelkezései különböző értelmezésének elkerülése. Az ebből eredő jogbiztonság a szoftverek területén jótékonyan hat a befektetést és az innovációt elősegítő környezet kialakulására.
- (8) A szabadalmi oltalom lehetővé teszi a feltalálók számára, hogy kreativitásuk előnyeit élvezzék. Minthogy a szabadalmi jogok az innovációt a társadalom egésze érdekében védik, azokat nem szabad versenyellenes módon gyakorolni.
- (9) A számítógépi programok jogi védelméről szóló, 1991. május 14-i 91/250/EGK irányelvvel⁶ összhangban az eredeti számítógépi programok bármely formában történő kifejezése irodalmi műként szerzői jogi védelemben részesül. Mindazonáltal, a számítógépi program bármely elemének alapjául szolgáló ötletek és elvek nem részesülnek szerzői jogi védelemben.

⁶ HL L 122., 1991.5.17., 42. o. – A 93/98/EGK irányelvvel (HL L 290., 1993.11.24., 9. o.) módosított irányelv.

- (10) Ahhoz, hogy valamely találmány szabadalmazhatónak minősüljön, műszaki jellegűnek kell lennie, következésképpen a technika valamely területéhez kell tartoznia.
- (11) Általában véve ahhoz, hogy egy találmány feltalálói tevékenységen alapuljon, műszaki hozzájárulást kell tartalmaznia a technika állásához.
- (12) Következésképpen, ha egy számítógéppel megvalósított találmány a technika valamely területéhez tartozik is, de nem tartalmaz műszaki hozzájárulást a technika állásához — olyan esetben például, ha a hozzájárulása a technika állásához nélküli a műszaki jelleget —, az nem alapul feltalálói tevékenységen, így nem szabadalmazható.

(13) (törölve)

- (13a) [...] Egy egyébként nem szabadalmazható eljárásnak egy berendezésen — mint például számítógépen — történő pusztán megvalósítása önmagában nem elegendő annak igazolására, hogy fennáll a műszaki hozzájárulás a technika állásához. Következésképpen egy számítógéppel megvalósított üzleti módszer, adatfeldolgozási vagy más eljárás, amelyben a technika állásához való hozzájárulás nem műszaki jellegű, nem lehet szabadalmazható találmány.
- (13b) Ha a technika állásához való hozzájárulás nem szabadalmazható tárgyú, a találmány nem szabadalmazható, függetlenül az igénypontok megfogalmazásának módjától. A technika állásához való műszaki hozzájárulás követelménye nem kerülhető meg például a műszaki eszközöknek a szabadalmi igénypontokban való pusztán szerepeltetésével.
- (13c) Ezen túlmenően egy algoritmus természeténél fogva nem műszaki jellegű, ennél fogva nem alkothat műszaki jellegű találmányt. Mindazonáltal, egy algoritmus felhasználását tartalmazó eljárás szabadalmazható lehet, feltéve, hogy az eljárás műszaki probléma megoldására szolgál. Egy ilyen eljárásra adott szabadalom azonban nem jogosít fel az algoritmus kizárólagos használatára olyan összefüggésben, amely a szabadalomból nem következik.

- (13d) A szabadalmi oltalom terjedelmét a szabadalmi igénypontok határozzák meg, amelyeket a leírás és a rajzok alapján kell értelmezni. A számítógéppel megvalósított találmányok igénypontjait termékre — mint például egy programozott berendezésre — vagy a berendezés által végrehajtott eljárásra lehet megfogalmazni. Következésképpen, ha a szoftver egyedi elemeit olyan módon használják, hogy nem valósul meg az igénypontokban jellemzett termék vagy eljárás, nem követnek el szabadalombitorlást.
- (14) A számítógéppel megvalósított találmányok jogi védelméhez nem szükséges a nemzeti szabadalmi jog helyébe lépő külön jogszabályokat létrehozni. A nemzeti szabadalmi jog továbbra is a számítógéppel megvalósított találmányok jogi védelmének elsődleges jogi alapja marad. Ez az irányelv csupán egyértelművé teszi a jelenlegi jogi helyzetet a törvények jogbiztonságának, átláthatóságának és egyértelműségének biztosítása érdekében, valamint a szabadalmazásból kizárt eljárások — mint például a nyilvánvaló vagy a nem műszaki eljárások és az üzleti módszerek — szabadalmazhatósága felé való eltolódás megakadályozása érdekében.
- (15) Ennek az irányelvnek a célja a találmányok szabadalmazhatóságára alkalmazandó egyes elvek meghatározása, amelyek biztosítják annak eldöntését, hogy az olyan találmányok, amelyek a technika egyik területéhez tartoznak, és műszaki hozzájárulást tartalmaznak, szabadalmazhatók legyenek, viszont azok a találmányok, amelyek nem tartalmaznak műszaki hozzájárulást a technika állásához, ne legyenek szabadalmazhatók.
- (16) Az európai ipar versenyhelyzete főbb kereskedelmi partnereihez képest előnyösebben alakul akkor, ha a számítógéppel megvalósított találmányok jogi védelme terén a jelenlegi különbségek megszűnnek, és a jogi helyzet átláthatóvá válik. Figyelembe véve a hagyományos gyáripár azon tendenciáját, amely működését jelenleg az Európai Unió kívüli, alacsony költségű gazdaságokba helyezi át, a szellemi tulajdon-védelem és különösen a szabadalmi oltalom jelentősége nyilvánvaló.
- (17) Ezen irányelv rendelkezései nem sértik a Szerződés 81. és 82. cikkének alkalmazását, különösen abban az esetben nem, amikor egy erőfölényben lévő szolgáltató megtagadja egy olyan szabadalmazott technika használatát, amely pusztán ahhoz lenne szükséges, hogy két, különböző szabályok szerint működő számítógépes rendszer

vagy hálózat között a konvertálást elvégezzék, és ezáltal lehetséges legyen közöttük a kommunikáció és az adatcsere.

- (18) Az ezen irányelv hatálya alá tartozó találmányokra megadott szabadalmak által biztosított jogok nem érintik a számítógépi programok jogi védelméről szóló 91/250/EGK irányelv 5. és 6. cikkében a szerzői jog által megengedett - különösen a visszafejtésre és az együttes működtetésre vonatkozó rendelkezésekben meghatározott - cselekményeket. Így különösen nem szükséges a jogosult engedélye a valamely számítógépi programból eredő vagy azzal kapcsolatban őt megillető szabadalmi jog tekintetében különösen azon cselekmények esetében, amelyekhez a 91/250/EGK irányelv 5. és 6. cikke értelmében nem szükséges a szerzői jog jogosultjának engedélye a valamely számítógépi programból eredő vagy azzal kapcsolatban a jogosultat megillető szerzői jog tekintetében, illetve azon cselekmények esetében, amelyekhez a 91/250/EGK irányelv 5. vagy 6. cikke hiányában a jogosult engedélyére lenne szükség.
- (19) Mivel a javasolt intézkedés célja - nevezetesen a számítógéppel megvalósított találmányokra vonatkozó nemzeti szabályrendszerek összehangolása - a tagállamok által nem valósítható meg kielégítő módon, és így a tervezett intézkedés terjedelme vagy hatása miatt az közösségi szinten jobban megvalósítható, a Közösség a Szerződés 5. cikkében meghatározott szubszidiaritás elvének megfelelően intézkedéseket fogadhat el. Az ugyanezen cikkben meghatározott arányosság elvének megfelelően ezen irányelv nem haladja meg a célok eléréséhez feltétlenül szükséges mértéket.

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Hatály

Ez az irányelv a számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmazhatóságára vonatkozó szabályokat állapítja meg.

2. cikk

Fogalom meghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalom meghatározásokat kell alkalmazni:

- a) „számítógéppel megvalósított találmány”: minden olyan találmány, amelynek működéséhez számítógépet, számítógépes hálózatot vagy más programozható berendezést használnak, és amelynek egy vagy több olyan jellemzője van, amely részben vagy egészben számítógépi programmal vagy számítógépi programokkal valósul meg;
- b) „műszaki hozzájárulás”: a technika állásához való hozzájárulás a technika egyik területén, ami új és a szakember számára nem nyilvánvaló. A műszaki hozzájárulást a technika állása és a teljes egészésként tekintett szabadalmi igénypont közötti különbség vizsgálata alapján kell megítélni, amely igénypontnak műszaki jellemzőt kell tartalmaznia, függetlenül attól, hogy ahhoz társulnak-e nem műszaki jellemzők is.

3. cikk

A számítógéppel megvalósított találmányok mint a technika egyik területe

(törölve)

4. cikk

A szabadalmazhatóság feltételei

Ahhoz, hogy egy számítógéppel megvalósított találmány szabadalmazható legyen, iparilag alkalmazhatónak, újnak kell lennie, és feltalálói tevékenységen kell alapulnia. Ahhoz, hogy a

számítógéppel megvalósított találmány feltalálói tevékenységen alapuljon, az ilyen találmánynak műszaki hozzájárulást kell tartalmaznia.

4a. cikk

A szabadalmi oltalomból kizárt találmányok

(1) (új) A számítógépi program kizárólag e minőségében nem lehet szabadalmazható találmány.

(2) Egy számítógéppel megvalósított találmány nem tekinthető műszaki hozzájárulást tartalmazónak pusztán azon az alapon, hogy számítógép, számítógépes hálózat vagy más programozható berendezés használatával jár. Következésképpen nem részesülhetnek szabadalmi oltalomban az akár forráskódban, akár tárgykódban, akár más formában kifejezett számítógépi programokkal kapcsolatos olyan találmányok, amelyek üzleti módszereket, matematikai vagy egyéb eljárásokat valósítanak meg, és nem tartalmaznak műszaki hatást azon a szokásos fizikai kölcsönhatáson kívül, amely a program és az olyan számítógép, számítógépes hálózat vagy egyéb programozható berendezés között hat, amelyen a program fut.

5. cikk

Az igénypontok szerkesztése

(1) A tagállamok biztosítják, hogy egy számítógéppel megvalósított találmány szabadalmát az igénypontban termékként - azaz programozott számítógépként, programozott számítógépes hálózatként vagy más egyéb programozott berendezésként -, vagy olyan eljárás-ként megfogalmazva lehessen igényelni, amelyet az ilyen számítógép, számítógépes hálózat vagy berendezés valósít meg egy program végrehajtásával.

(2) Nem engedélyezhető az akár önmagában álló, akár hordozón lévő számítógépi programra vonatkozó igénypont, kivéve, ha a program annak számítógépre, számítógépes hálózatra vagy más egyéb programozott berendezésre történő feltöltése és végrehajtása esetén ugyanazon szabadalmi bejelentésben az (1) bekezdéssel összhangban igényelt terméket vagy eljárást valósít meg.

6. cikk

Kapcsolat a 91/250/EGK irányelvvel

Az ezen irányelv hatálya alá tartozó találmányokra megadott szabadalmak által biztosított jogok nem érintik a számítógépi programok jogi védelméről szóló 91/250/EGK irányelv 5. és 6. cikkében a szerzői jog által megengedett - különösen a visszafejtésre és az együttes működtetésre vonatkozó rendelkezésekben meghatározott - cselekményeket.

7. cikk

Nyomonkövetés

A Bizottság figyelemmel kíséri a számítógéppel megvalósított találmányoknak az innovációra és a versenyre gyakorolt hatását mind európai, mind pedig nemzetközi szinten; figyelemmel kíséri továbbá a számítógéppel megvalósított találmányoknak az európai üzleti szférára, különösen a kis- és középvállalkozásokra, a szabad forrású programok felhasználóira és az elektronikus kereskedelemre gyakorolt hatását.

8. cikk

Jelentés az irányelv hatásairól

A Bizottság legkésőbb [DÁTUM-ig (*a 9. cikk (1) bekezdésében meghatározott időpontot követő három évvel*)] a következőkre vonatkozó jelentést nyújt be az Európai Parlament és a Tanács részére:

- a) a számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmi oltalmának a 7. cikkben említett tényezőkre gyakorolt hatása;
- b) megfelelők-e a szabadalmi oltalom időtartamára és a szabadalmazhatóság követelményeinek - közelebbről az újdonságnak, a feltalálói tevékenységnek és az igénypontok által meghatározott oltalom megfelelő terjedelmének - megítélésére

- vonatkozó szabályok, és kívánatos, illetőleg a Közösség nemzetközi kötelezettségeire tekintettel jogilag lehetséges-e ezen szabályok módosítása;
- c) felmerültek-e nehézségek az olyan tagállamokat illetően, amelyek esetében az újdonságra, illetve a feltalálói tevékenységre vonatkozó követelmények a szabadalom megadását megelőzően nem képezik vizsgálat tárgyát, és ha igen, úgy léteznek-e kívánatos lépések az ilyen nehézségek leküzdésére;
- ca) felmerültek-e nehézségek a számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmi oltalma és a számítógépi programoknak a 91/205/EGK irányelv által biztosított szerzői jogi védelme közötti kapcsolat tekintetében, és a számítógéppel megvalósított találmányokkal kapcsolatban sor került-e a szabadalmi rendszerrel kapcsolatos visszaélésekre;
- cb) az Európai Szabadalmi Hivatal gyakorlatában és vizsgálati módszertani útmutatójában miként vette figyelembe ezen irányelv követelményeit;
- cc) azon tényezők, amelyek vonatkozásában szükségnek mutatkozhat az Európai Szabadalmi Egyezmény felülvizsgálatát célzó diplomáciai értekezlet előkészítése;
- cd) a számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmi oltalmának az interoperábilis számítógépi programok és rendszerek fejlesztésére és kereskedelmi forgalomba bocsátására gyakorolt hatása;
- d) (törölve)

8a. cikk

A 7. cikknek megfelelően végzett nyomonkövetés és a 8. cikknek megfelelően elkészítendő jelentés fényében a Bizottság felülvizsgálja ezen irányelv hatását, és szükség esetén a jogszabály módosítására vonatkozó javaslatot terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé.

9. cikk

Végrehajtás

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek (az irányelv hatálybalépését követő huszonnégy hónap eltelte) előtt megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

10. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

11. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben,

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök